

5SVD2 Společenské vědy s didaktikou II.

2. přednáška

Struktura přednášky

- Region a jeho význam ve výuce vlastivědy
- Geografie ČR

Region jako syntéza historického a geografického učiva

Genius loci

Domov

„ nauka o domově jest silně citová ... zde dítě prožilo nejkrásnější chvíle svého života. Na lukách a polích poznalo první květy a polní cesty s kyprým kobercem mateřídoušky mu byly první vědeckou laboratoří. Zde vlastníma rukama zkoumalo vlastnosti půdy, slunečním žářem ve prach zkyprěné, vlastníma očima pozorovalo střevlíka...“

Kurikulární zakotvení

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **Očekávané výstupy žáka – 1. období**
- ***vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí***
- ***začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)***
- ***rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost***

Kurikulární zakotvení

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtly, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Špetka historie

- Zájem o lokální a regionální problematiku se v západní Evropě výrazně prosazuje od 60. let minulého století, po celé 20. století probíhal i v Československu
- Komenský (1657), Zavadil (1934), Čapek (1938)

Výhody

- Časová i prostorová dostupnost
- Relativně dobrá znalost?
- Zapojení všech složek osobnosti (nejen kognitivní, ale i volní a psychomotorické)
- Komplexní poznání (propojení složky dějepisné, zeměpisné i občanské)
- Dobrodružné poznávání

Obtíže

- „Co nás stálo málo, toho si málo vážíme.“
- Materiál si musí učitel „nasbírat sám“
- Kolegové nechtějí „pustit“ svou hodinu
- Školní předpisy, které mohou vycházku pěkně znepříjemnit
- Lenost učitele

Prvotní zdroj informací

- Internet
- RIC
- Sousedé, známí, místní znalci
- mapy

Možnosti zkoumání regionu

- A) Města a obce podle abecedy
- B) Putování po světových stranách
- C) Dopravní tepny
- D) Plujeme po řece
- E) Zámky, hrady a tvrze
- F) Průmyslové podniky v regionu
- G) Památné stromy

ČR – Česká republika

V srdci Evropy

Krajní body

- Nejsevernější bod: 51° 03' 20,53724" severní šířky ([Lobendava](#))
- Nejjižnější bod: 48° 33' 06,50742" severní šířky ([Vyšší Brod](#))
- Nejzápadnější bod: 12° 05' 33" východní délky ([Krásná](#))
- Nejvýchodnější bod: 18° 51' 40" východní délky ([Bukovec](#))
- Vzdálenost nejsevernějšího a nejjižnějšího místa: 278 km
- Vzdálenost nejzápadnějšího a nejvýchodnějšího místa: 493 km (největší vzdušná vzdálenost)
- Nejkratší vzdálenost od moře: 326 km ([Šluknov](#) – [Štětínský](#) záliv [Baltského moře](#))

Výběžky

- Ašský
- šluknovský (též rumburský),
- frýdlantský
- broumovský
- javornický (též jesenický)
- osoblažský
- břeclavský (též Dyjský trojúhelník nebo lanžhotský výběžek).

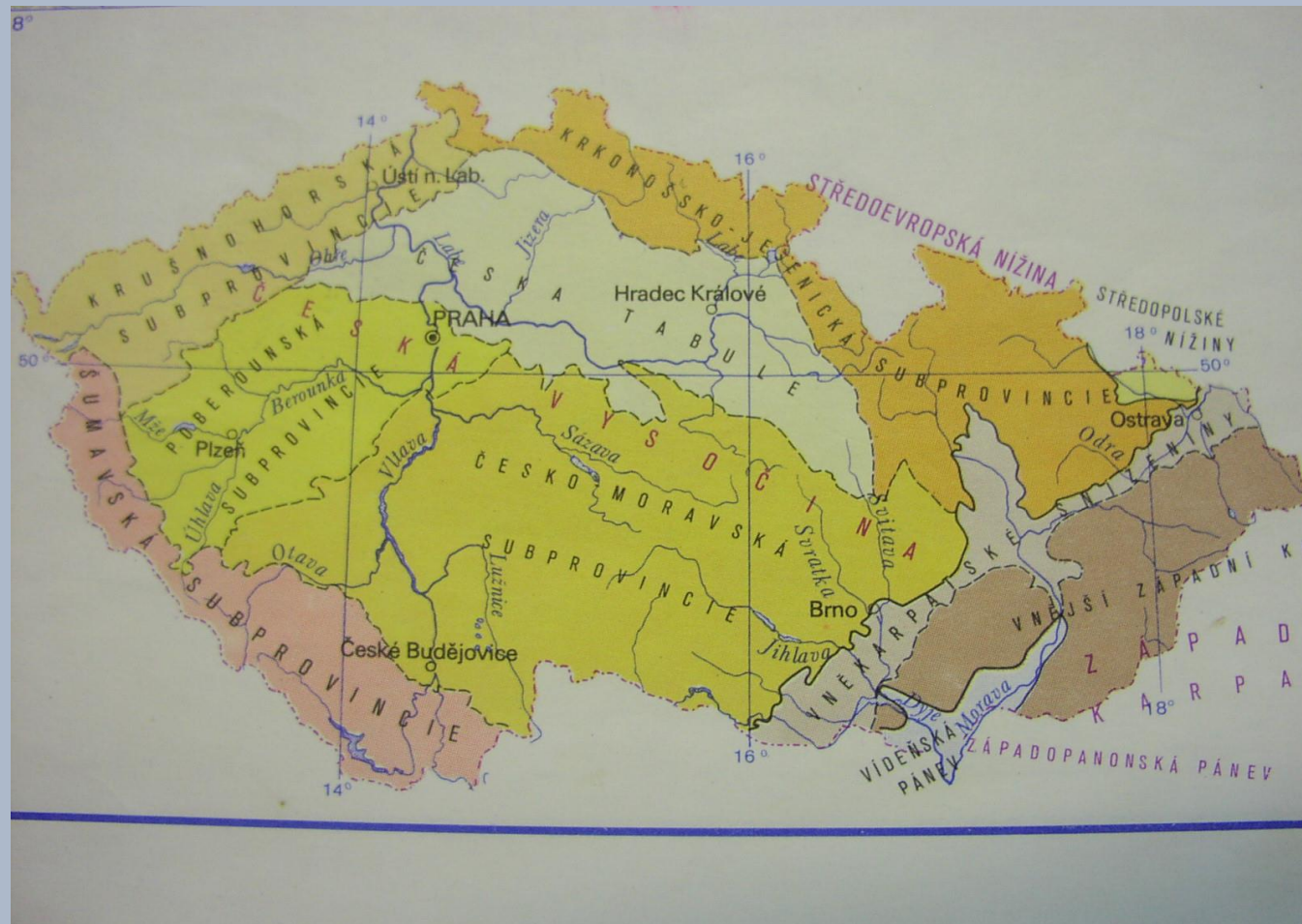
Typy krajin – několik pojmů

- Rovina (+-30m)
- Plošina (+-70m)
- Tabule
- Pahorkatina (600, +-150m)
- Vrchovina (900, +-300m)
- Hornatina (1600, +-600m)
- Kupa, kužel, homole
- Úpatí, svah, vrchol, hřbet, hřeben, sedlo, průsmyk

Typy krajin – několik pojmů

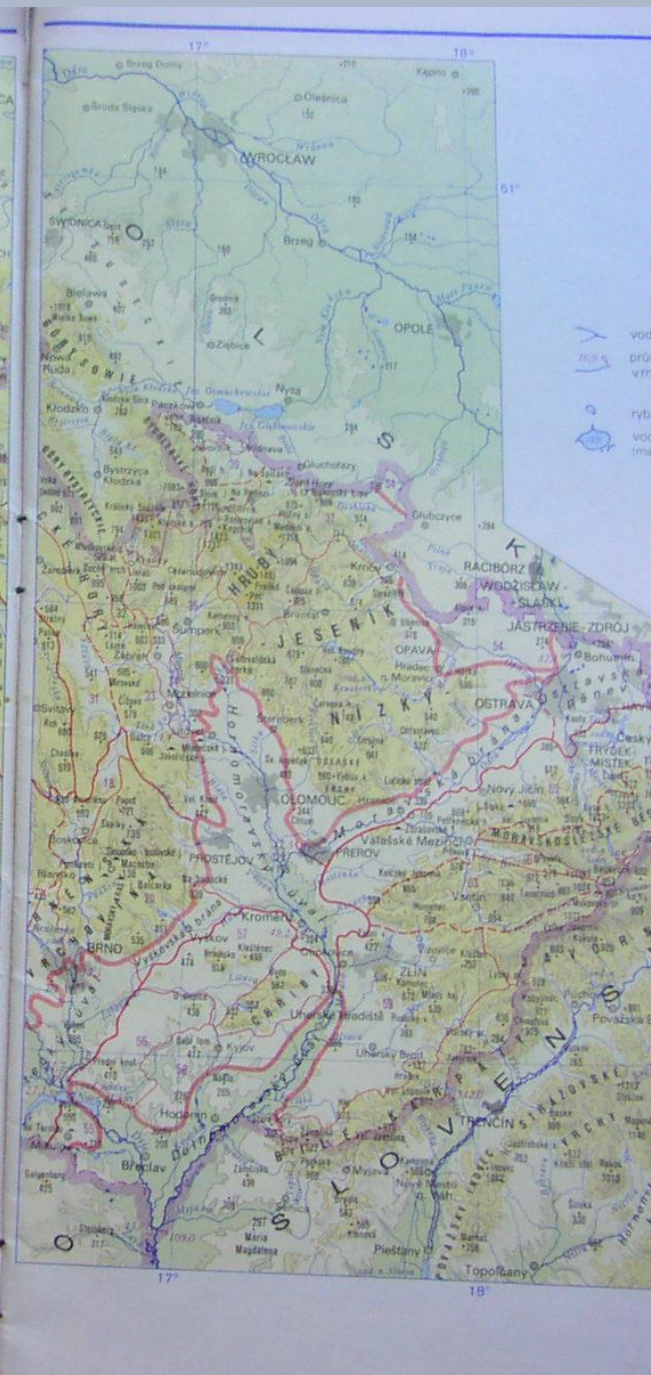
- Sníženiny (nížiny)
- Údolí
- Rokle
- Úval
- Pánev, kotlina

Povrch ČR

Povrch ČR

- dva odlišné geomorfologické celky s rozdílným reliéfem - Českou vysočinu a Karpaty. Obě hlavní geomorfologické oblasti jsou odděleny pásmem sníženin, které se táhne od údolí horního Dunaje směrem k hornímu toku Visly. Přes naše území probíhá toto pásmo sníženin po linii Znojmo - Vyškov - Moravská brána - Karviná.

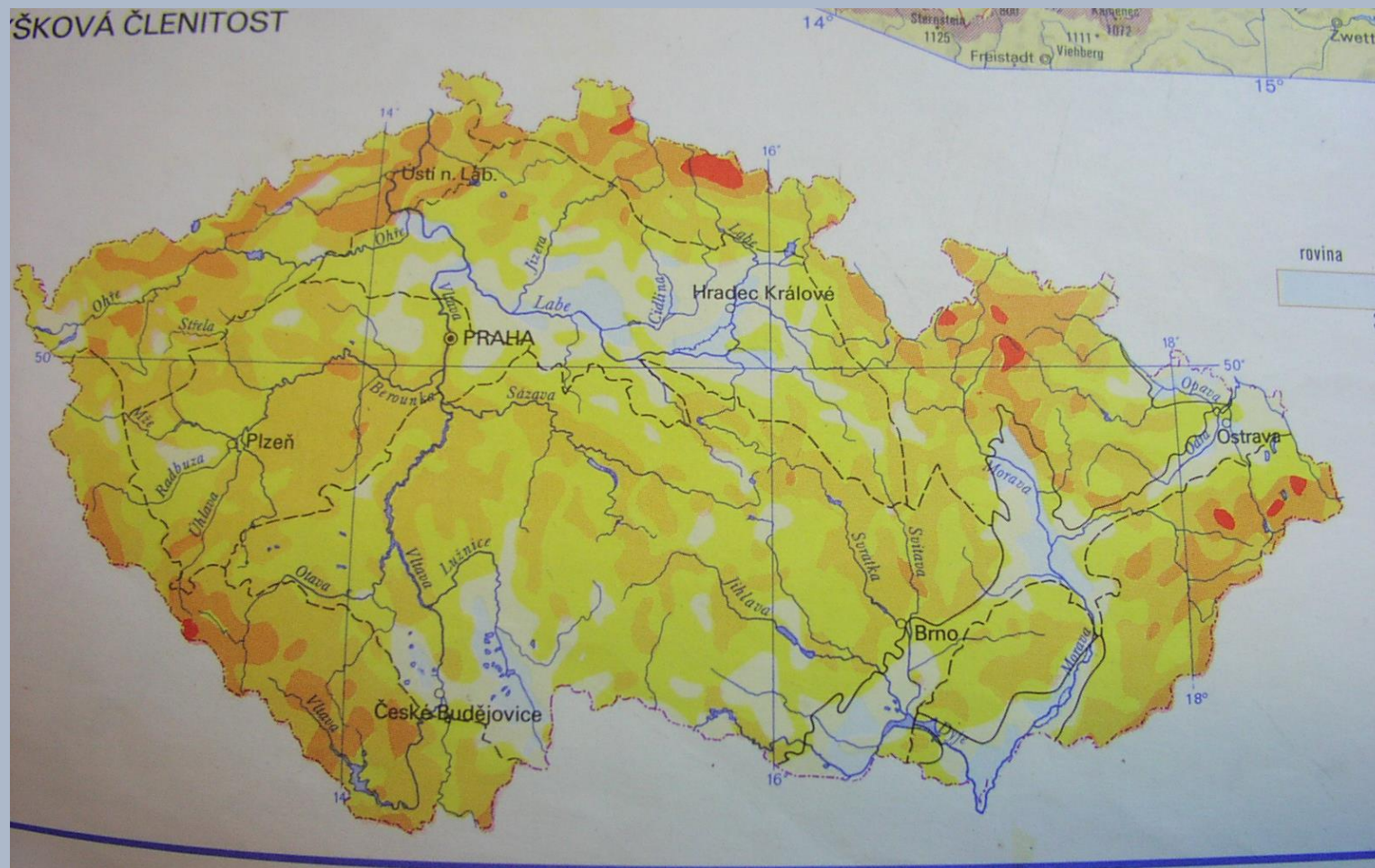

Typy reliéfu

Výšková členitost

- pahorkatiny a vrchoviny
- Střední výšky od 200 do 1000m n. m. zaujímají přes 93 % plochy
- Střední nadmořská výška státu je 450 m (Evropa 290 m)
- Nejvyšším bodem České republiky je vrchol Sněžky v Krkonoších (1602 m). Na Moravě a ve Slezsku je nejvyšší Praděd v Hrubém Jeseníku (1491 m).
- Nejnižše položeným místem naší republiky je výtok Labe z Čech (115 m n. m.). Na Moravě leží nejnižše soutok Moravy a Dyje (149 m n. m.) a ve Slezsku výtok Odry na státní hranici (195 m n. m.).

Výšková členitost

Podnebí

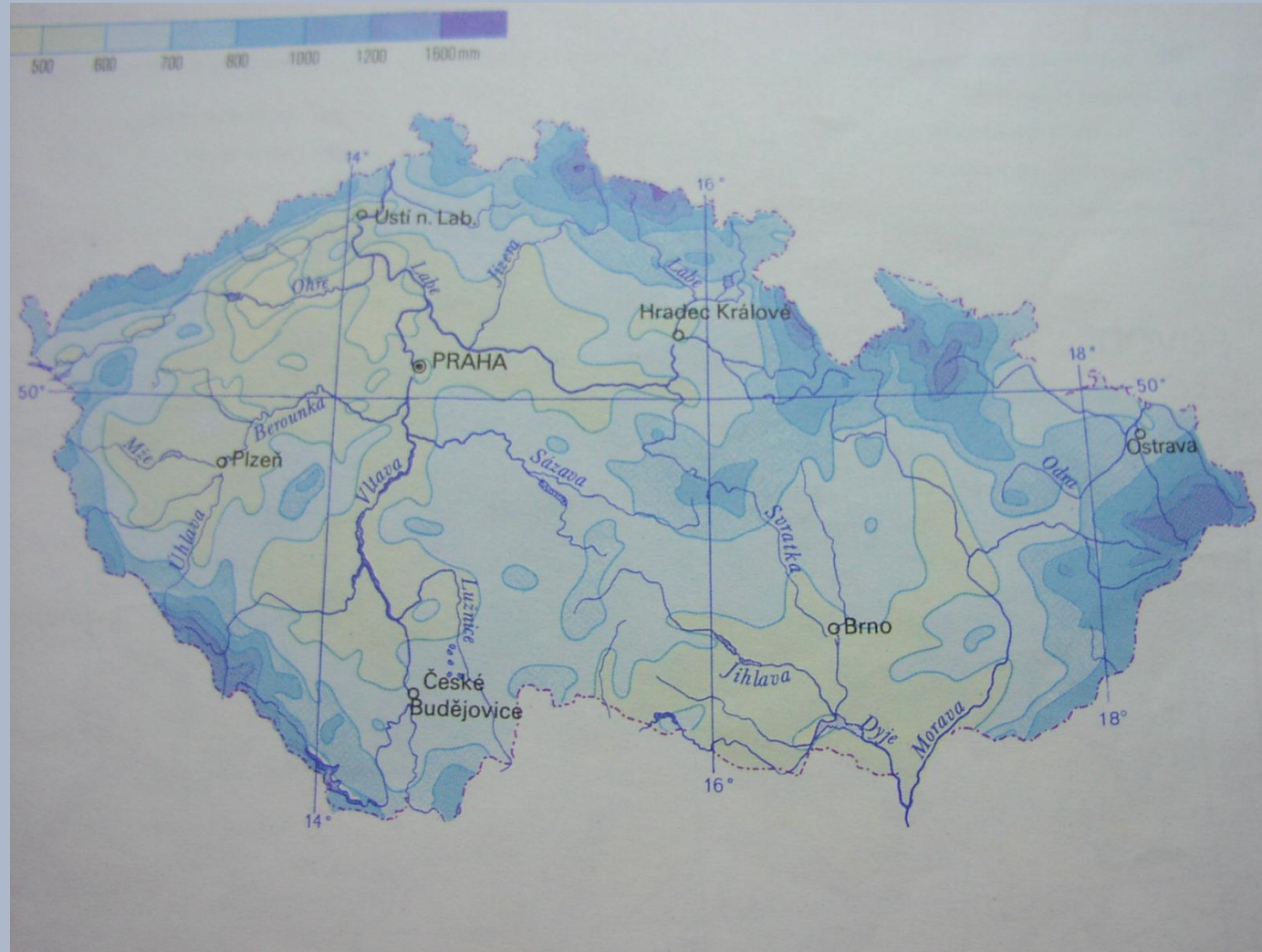
Podnebí

- Rozhraní západoevropského oceánského a východoevropského kontinentálního (pevninského) podnebí.
- <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

Teplota vzduchu- průměrná

Průměrný roční úhrn srážek

Vodstvo - pojmy

- Vodní tok, vodní plocha
- Rybníky, přehrady
- Pramen – bystřina – říčka – řeka
- Horní – střední – dolní tok
- Levý a pravý břeh
- Soutok, přítok, ústí
- Povodí – rozvodí - úmoří

POVRCHOVÉ VODY

- Celkově je území České republiky odvodňováno **třemi úmorími**.
- **A) úmoří Severního moře** zaujímá 66,2 % rozlohy republiky a je od nás jednotně zásobováno systémem řeky Labe, přičemž většina jeho povodí kopíruje hranice státu (z území republiky vystupují do Rakouska Lužnice a do Německa povodí horní Ohře);
- **B) do úmoří Černého moře** je odvodňováno 24 % republiky, přičemž ústředním tokem u nás je řeka Morava, jež odvodňuje 22,8 % území. Do Černého moře odtékají i toky odvodňující enklávy v Českém lese (Řežná, Kateřinský potok) a řeka Vlára, která ústí do Váhu.
- **C) úmoří Baltského moře** zaujímá 9,8 % území, přičemž hlavním tokem je řeka Odra. Do jejího povodí patří i odvodňování severočeských výběžků (Stěnova, Smědá, Lužická Nisa).
- Hlavním zdrojem vodnosti našich toků jsou atmosférické srážky; mnohem méně se na napájení vodních toků podílejí podpovrchové vody.

Vodstvo

nádrž s plochou hladiny nad 20 ha
hladin v ha

Vodní nádrže o objemu :

Převládající účel vodní nádrže :

Zásoby podzemních vod (s uvedením

Přehradý

- Aby všechna voda neodtekla rychle mimo území České republiky, bylo zde za posledních více než sto let vybudováno několik desítek přehradních nádrží. Slouží k ovlivňování průtoku českých řek - jako podpora v době sucha, ale i jako protipovodňová ochrana. Současně jsou využívány energeticky, pro rekreaci, některé jsou zásobárnami pitné vody. Nejstarší české přehradý vznikaly na přelomu 19. a 20. století, ponejvíce v horách průmyslově rozvinutého severního pohraničí dnešní České republiky. V druhé polovině 20. století pak byla vybudována největší soustava přehrad v České republice, tzv. vltavská kaskáda. K její stavbě bylo využito sevřené údolí Vltavy od Šumavy na jižní hranici Čech po Prahu.

Vodní plochy

- Největší vodní plocha: Lipno I (4870 ha; Vltava).
- Největší objem zadržované vody: Orlík (374,5 mil. m³; Vltava).
- Nejdelší vzdutí: Orlík (68 km; Vltava).
- Nejhlubší vodní nádrž: Dalešice (84 m; Jihlava).
- Nejvyšší hráz: Dalešice (100 m; Jihlava).
- Nejdelší hráz: Nechranice (3280 m; Ohře).
- Největší vodárenská nádrž: Švihov (1670 ha; Želivka)

Vodstvo ČR

- střecha Evropy. Napříč Českou republikou se totiž táhne tzv. hlavní evropské rozvodí, jež odděluje úmoří severních a jižních moří, která z Evropy činí obrovský poloostrov. Najdeme na něm dokonce horský masiv Králického Sněžníku (1423 m), z jehož svahů voda stéká do tří různých moří. Setkávají se tu úmoří Severního, Baltského a Černého moře.
- vodní nádrže. V České republice jich najdeme na 150, nejznámější jsou přitom Lipno, Orlík nebo Vranov. Mnohem více (asi 21 tisíc) je zde ovšem rybníků, jež tvoří neodmyslitelnou součást české krajiny. K důvodům pro jejich časté budování vedl i nedostatek přirozených jezer.
- Pokud mluvíme o vodstvu, nesmíme zapomenout na minerální prameny a s nimi spojené lázně.

Povodí Labe

- Řeka **Labe** pramení Krkonoších, a během své další pouti přibere téměř všechny toky Čech. Z těchto přítoků je nejdůležitější **Vltava**, která odvodňuje celou jižní polovinu Čech. Po soutoku s Vltavou míří Labe k severozápadu, kde mu v cestě stojí vulkanický masiv pohoří České středohoří. Labe ho protíná sevřeným údolím nazývaným Porta Bohemica - Česká brána. Podobně i poslední kilometry na území České republiky protéká Labe v úzkém údolí mezi pískovcovými skalami tzv. Česko-Saského Švýcarska. Další stovky kilometrů pak proudí Německem až ke svému ústí do Severního moře.

Povodí Moravy

- Nejdůležitější řekou Moravy je Morava - jméno historické země i řeky je stejné. Řeka Morava pramení na Králickém Sněžníku, v místě styku tří úmoří. Odtud míří k jihu nížinami moravských úvalů a teprve v nejnižnějším cípu Moravy se spojuje s Dyjí, která pramení v Rakousku a odvodňuje jihozápadní část Moravy. Po rakousko-slovenské hranici pak řeka Morava míří do Dunaje, který po dlouhé pouti jihovýchodní Evropou odevzdá svou vodu Černému moři.

Povodí Odry

- Povodí Odry
- Odra je páteří Slezska. Pramení v nevysoké vrchovině Oderské vrchy, především v Ostravské pánvi ji však posilují vodní toky stékající z pohraničních pohoří Hrubý Jeseník a Moravskoslezské Beskydy. Lysá hora, nejdeštivější místo České republiky, spadá rovněž do tohoto povodí. Odra pak podobně jako Labe míří za hranicemi České republiky k severozápadu, kde se u polského přístavu Szczecin vlévá do Baltského moře.

Rybníky

- asi čtvrtina se dochovala dodnes
- Třeboňská pánev, vybudovaná převážně v 16. století na zdejším panství mocného rodu Rožmberků.
- Rybník s největší plochou: [Rožmberk](#) (489 ha).
- Rybník s největším objemem: [Staňkovský rybník](#) (6,6 mil. m³).

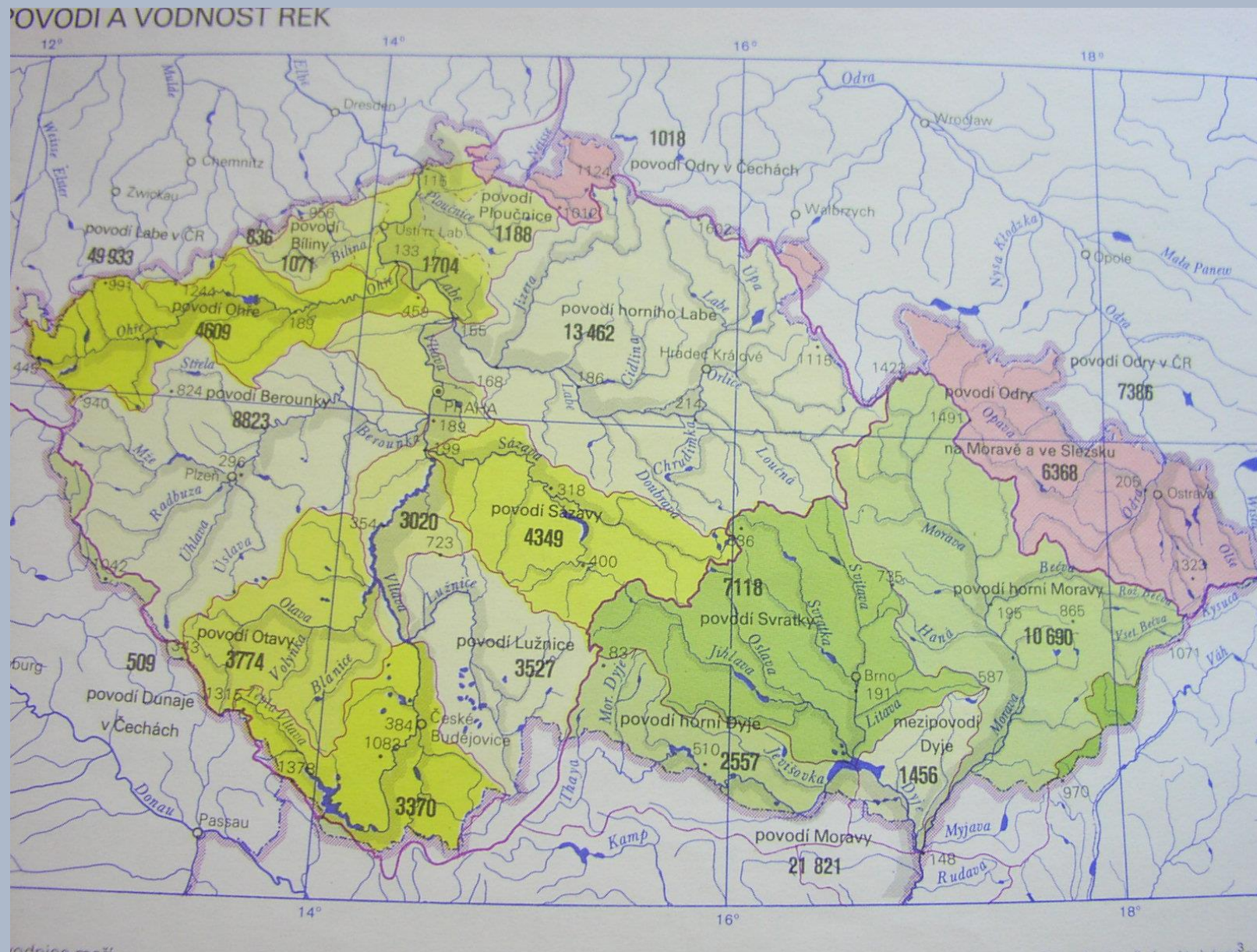
Jezera

- Na Šumavě **pět jezer**. Největší z nich se jmenuje Černé jezero. Mimo Šumavu pak najdeme jen několik menších jezer.
- Na severní Moravě u obce Rejvíz to jsou dvě rašeliništní jezírka
- v západních Čechách Odlezelské (Mladotické) jezero, vzniklé zahrazením údolí při sesuvu v roce 1872.
- Kamencové jezera u města Chomutov v severních Čechách. Již ve středověku zde existovalo malé jezero, poblíž kterého byla několik staletí těžena zdejší hornina zvaná kamenec, až se voda rozšířila do vytěženého prostoru. Dnešní jezero je tak několikanásobně rozlehlejší než to původní. Jeho věhlas však spočívá v něčem zcela jiném. Kvůli chemickému složení zdejší vody v něm totiž nemůže žít žádný živočich. Naopak lidé si koupání v něm pochvalují, takže je oblíbeným cílem návštěvníků.

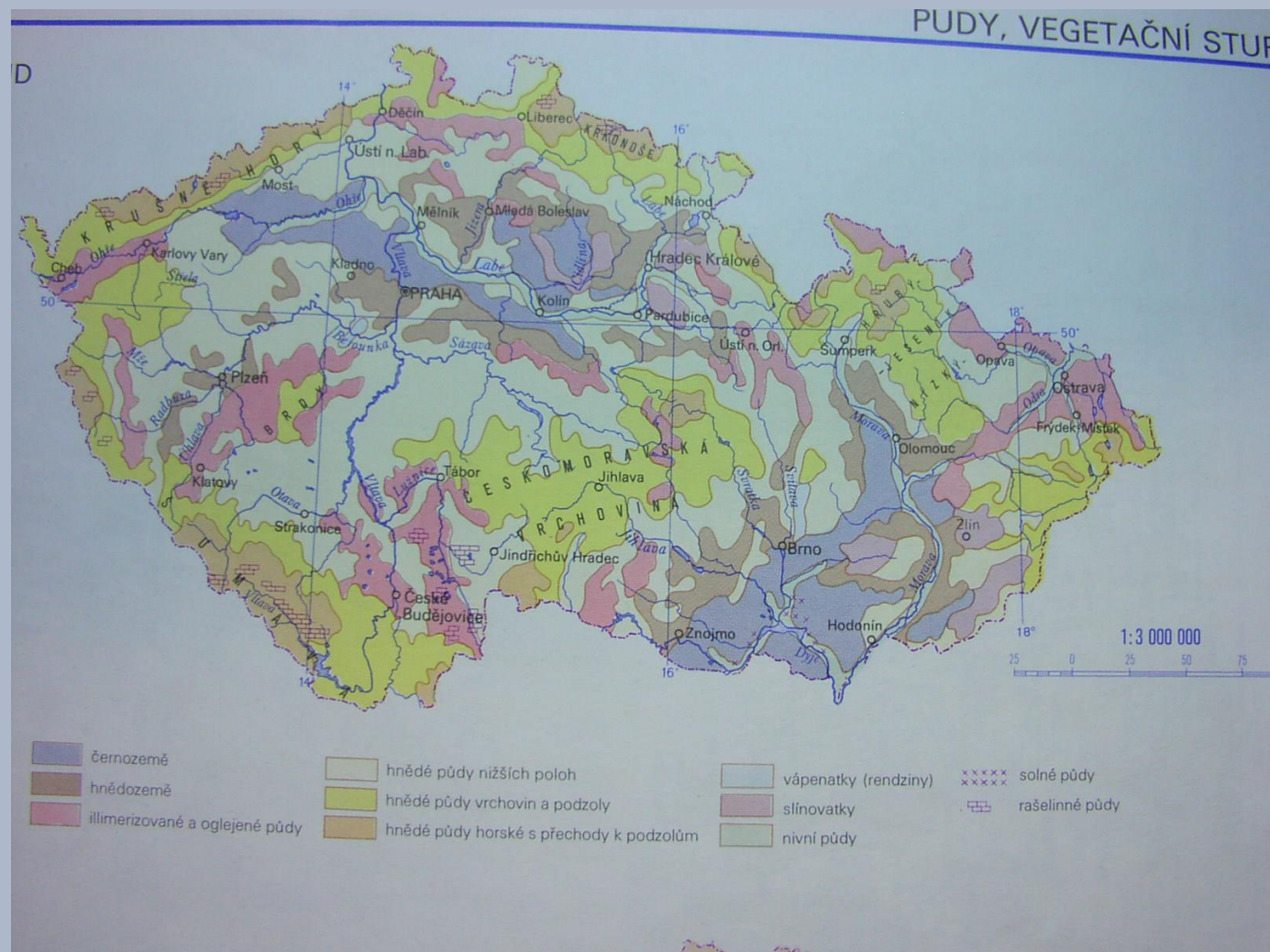
Fakta o jezerech

- Nejvýše položené jezero Laka
- Přirozených [jezer](#) je v Česku málo a mají poměrně malou rozlohu. Nejčastěji jsou původu [ledovcového](#), [krasového](#) nebo [rašeliništní](#). [Odlezelské jezero](#) vzniklo v důsledku sesuvu půdy po velkých deštích v roce [1872](#).
- Největší jezero: [Černé jezero](#) (18,4 ha; [Šumava](#)).
- Nejhlubší jezero: jezírko v [Hranické propasti](#) (220 m je zatím největší změřená hloubka, maximální hloubka dosud není známa).
- Nejvýše položené jezero: [Laka](#) (1096 m n. m.; Šumava).

Povodí řek

Půdy dle jakosti (úrodnosti)

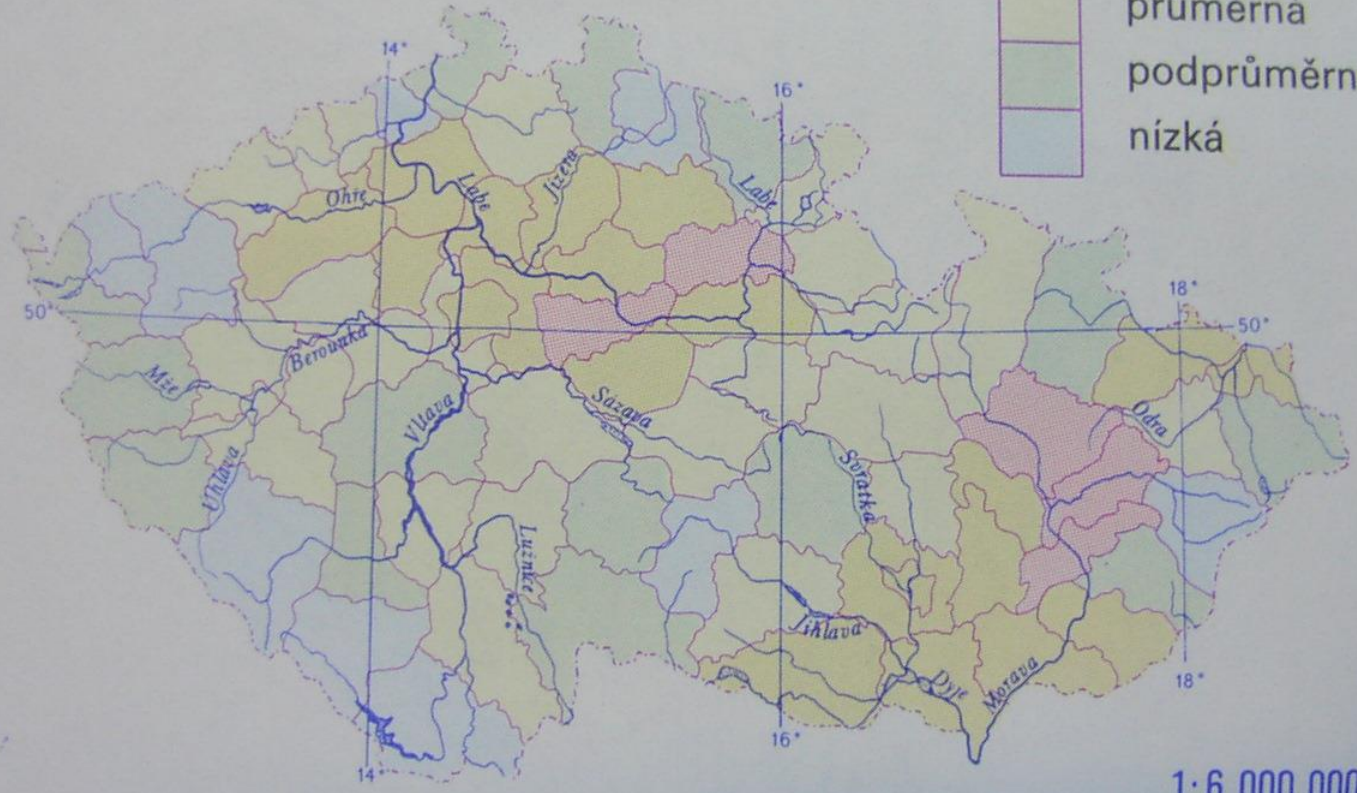
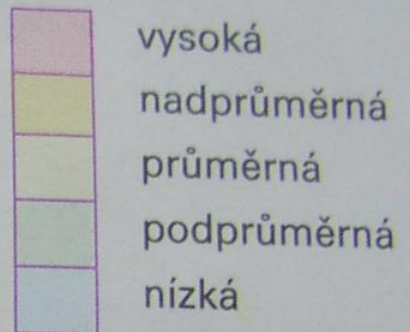
Úro

ÚRODNOST ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

nysl

průmysl

ysl

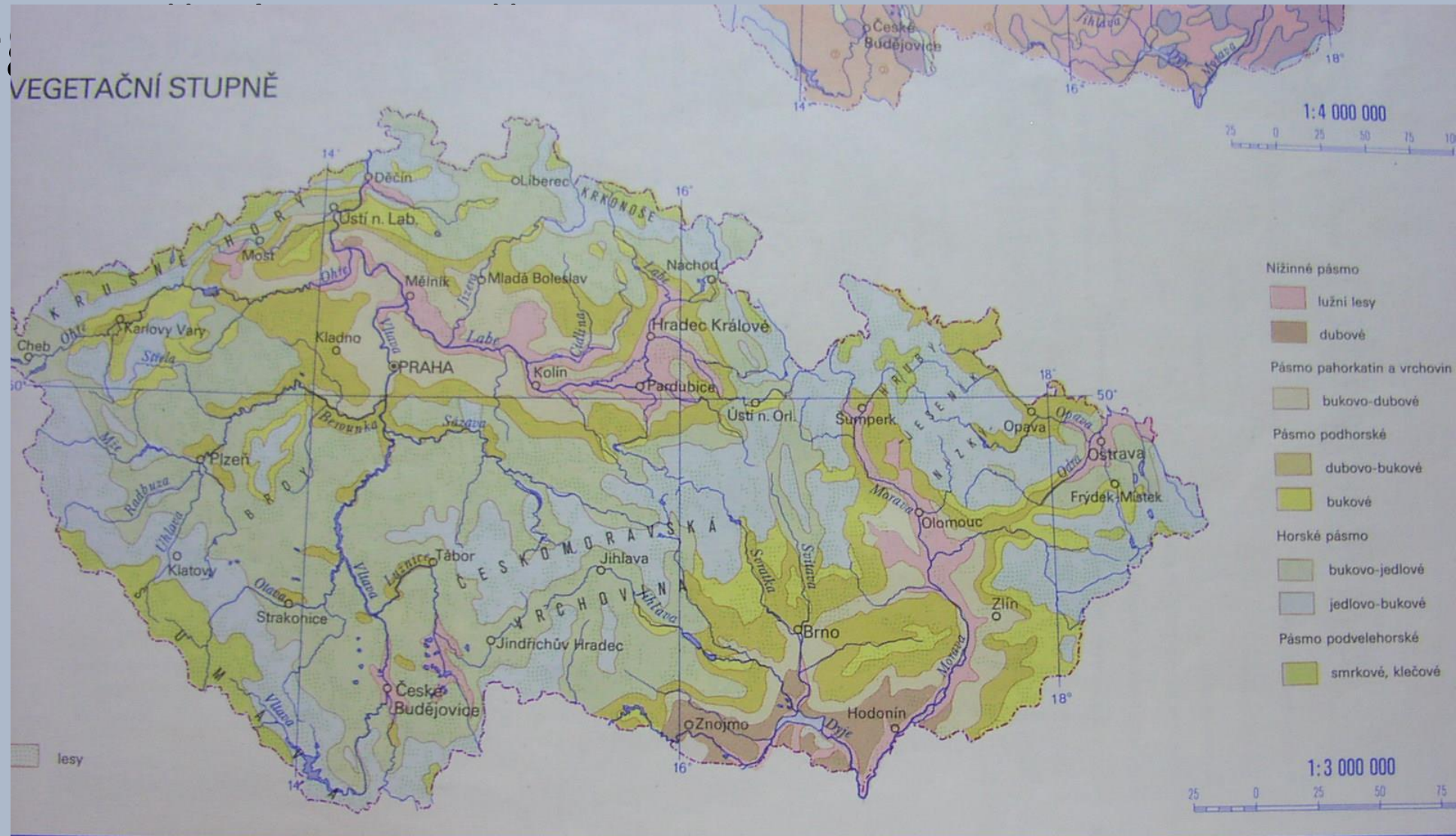
1:6 000 000

Využití půdy v ČR

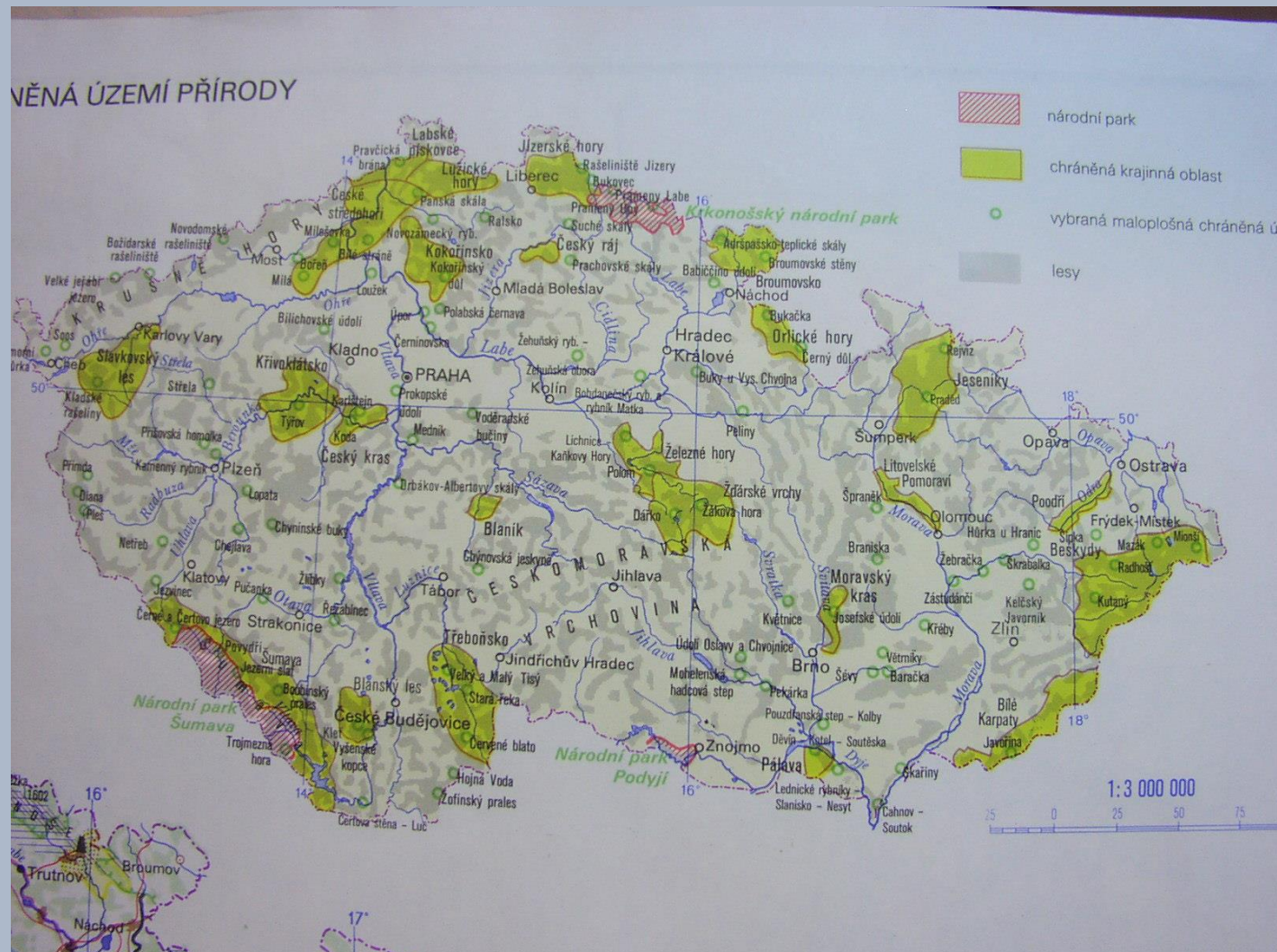
- 40,3 % - orná půda
- 33,3 % - lesy
- 7,6 % - louky
- 3,3 % - pastviny
- 3,1 % - ostatní zemědělská půda - vinice, chmelnice
- 2,0 % - vodní plochy
- 10,4 % - ostatní plochy - zastavěná plocha, neplodná půda atd.
- snižování rozlohy orné půdy a vzrůst rozlohy louk a pastvin

Ve

VEGETAČNÍ STUPNĚ

Chráněná území

CHKO na webu

- <http://odkazy.seznam.cz/Cestovani/Regionalni-informace-Ceske-republiky/CHKO-a-Narodni-parky/>

Znečištění

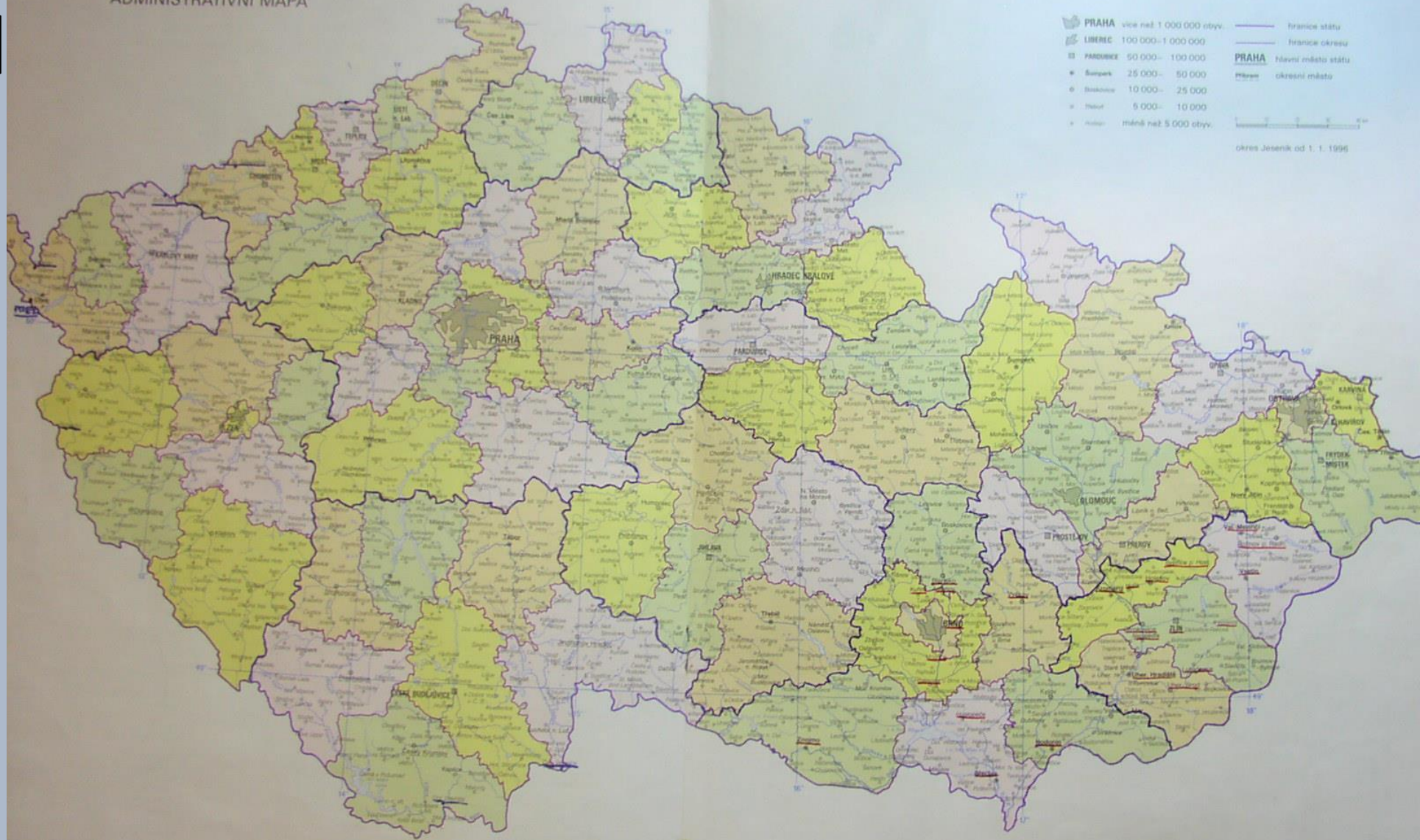

Administrativní členění ČR

- 13. stol. - země a kraje České koruny
- 1855 - redukce počtu krajů
- 1888 - vytvořeny okresy
- 1938 - ČR rozdělena na politické okresy
- 1949 - vytvořen systém stát - kraj - okres
- 1960 - redukce počtu okresů na 85, včetně 10 pražských částí
- 1969 - vznik federace, ČR - 8 krajů
- 1990 - zrušení krajských orgánů státní správy
- 1996 - vytvořen okres Jeseník
- 1998 - schválení vyšších územně správních celků od roku 2000

Ad

ADMINISTRATIVNÍ MAPA

Administrativní členění

- 14 krajů + Praha a každý z nich má své krajské město. Kraj je územní společenství občanů, které pečuje o komplexní rozvoj svého území.
- Samospráva, disponuje vlastním majetkem. Vedle samostatné působnosti vykonává i státní správu v přenesené působnosti (státní správa zajišťuje dodržování zákonů na celém území státu). Má zákonodárnou iniciativu - to znamená, že může Parlamentu ČR předkládat návrhy zákonů.
- od počátku roku 2002. Od 31. prosince 2002 ukončily okresní úřady svou činnost a všechny jeho kompetence od 1.1.2003 přešly na krajské úřady, správní úřady a nově vzniklé úřady obcí s rozšířenou působností. Po celé ČR jich je 205 oproti okresním úřadům kterých bylo 73.

Obyvatelstvo

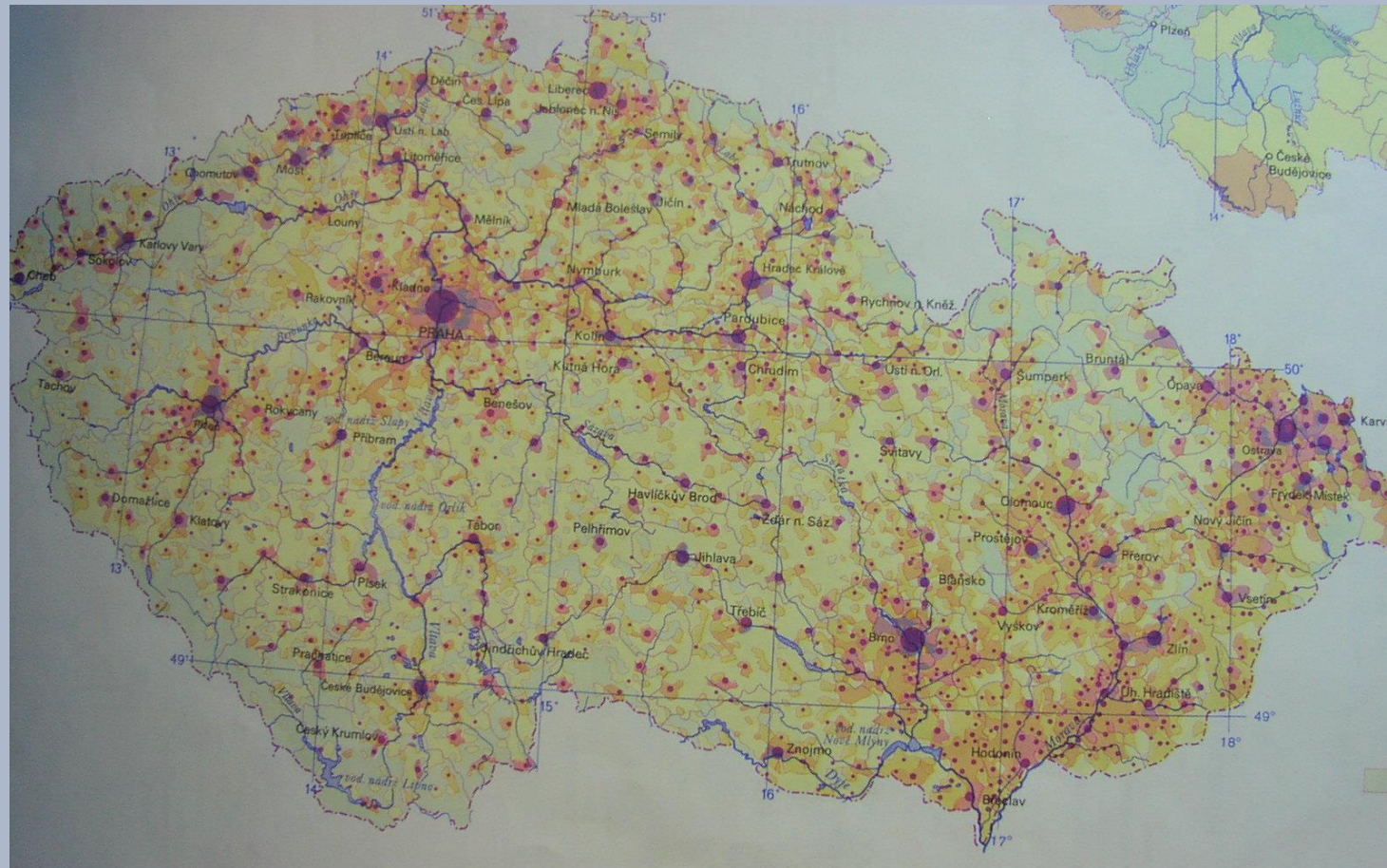
- Národnost: Češi 95 %, Moravané 1,5 %, Slováci 3%, Romové, Slezané, Poláci, Němci
- **Náboženství:** bez vyznání 55 %, katolíci 30%, protestanti 4 %, ostatní 10 %
- **Urbanizace:** 74,5 %
- **Hustota zalidnění:** 130 obyv./km²
-

Vývoj populace v Českých zemích (ČSÚ, Praha)

Rok	Celkem	Změna	Rok	Celkem	Změna
1857	7 016 531	-	1950	8 896 133	-16,7 %
1869	7 617 230	+8,6 %	1961	9 571 531	+7,6 %
1880	8 222 013	+7,9 %	1970	9 807 697	+2,5 %
1890	8 665 421	+5,4 %	1980	10 291 927	+4,9 %
1900	9 372 214	+8,2 %	1991	10 302 215	+0,1 %
1910	10 078 637	+7,5 %	2001	10 230 060	-0,7 %
1921	10 009 587	-0,7 %	2008	10 467 542	+2,3 %
1930	10 674 386	+6,6 %	2010	10 509 377	+0,3 %

město	populace	kraj
1. Praha	1 285 995	Hl. m. Praha
2. Brno	405 337	Jihomoravský
3. Ostrava	314 666	Moravskoslezský
4. Plzeň	173 932	Plzeňský
5. Liberec	105 240	Liberecký
6. Olomouc	102 112	Olomoucký
7. Ústí nad Labem	98 862	Ústecký
8. Hradec Králové	95 890	Královéhradecký
9. České Budějovice	95 709	Jihočeský
10. Pardubice	90 765	Pardubický
11. Havířov	83 180	Moravskoslezský
12. Zlín	77 288	Zlínský
13. Kladno	71 654	Středočeský
14. Most	67 216	Ústecký

Hustota zalidnění

Náboženství

- 19 % věří v Boha, 50 % věří v nějakou životní či duchovní sílu a 30 % nevěří v nic z toho (PROJEKT EUROBAROMETR, 2005)
- 59 % bez vyznání
- římskokatolická (26,8 %)
- následují Českobratrská církev evangelická (1,15 %)
- Církev československá husitská (0,97 %).
- Počet vyznavačů judaismu, či islámu je nepatrný
- K buddhismu se hlásí pouze několik tisíc osob.
- Větší podíl věřících má jižní a střední Morava, naopak severní a severozápadní Čechy vykazují největší podíl nevěřících osob.

HOSPODÁŘSTVÍ

- **Tvorba HDP:** 54,5 % služby, 41,8 % průmysl, 3,7 zemědělství
- **Zaměstnanost:** 55 % služby, 40 % průmysl, 5 % zemědělství
- **HDP (parita kupní síly):** 199,4 mld. USD **HDP na 1 obyv. (parita kupní síly):** 19 500 USD
- <http://www.czso.cz/ode/tab/eb011.htm>

Parita kupní síly

HDP na obyvatele přepočítané tak, aby se zohlednily rozdíly v cenové hladině mezi státy.

<http://makroekonomika.wz.cz/pks2005.htm>

- **Inflace (2005):** 1,9 %
- **Hospodářský růst:** 6 %
- **Nezaměstnanost (2005):** 8,9 %
- **Dluh (2005):** 49,2 mld. USD

Průmysl - těžba:

- černé uhlí,
- hnědé uhlí,
- ropa, zemní plyn,
- lignit, wolfram, uran, cín, polymetalické rudy, tuha
- **Průmysl - energetika (podíl elektráren):** tepelné 76,1 %, jaderné 20 %, vodní 2,9 %
- **energetika (výroba):** 67,642 mld. kWh
energetika (spotřeba): 52,898 mld. kWh

Těžba nerostných surovin

Surovinové zdroje 1

- **a) paliva**
- hnědé uhlí - Severočeská hnědouhelná pánev, Sokolovská pánev
- lignit - Hodonín
- černé uhlí - Ostravsko - Karvinská pánev, Kladno, (Plzeň, Mělník, Žacléř, Rosice)
- ropa a zemní plyn - Dolnomoravský úval
- uran - okolí Žďáru nad Sázavou - Dolní Rožínka, (Tachov, Příbram, Česká Lípa)
- **b) metalurgické suroviny**
- těžba ukončena v roce 1992
- železná ruda - Krušné hory
- molybden, cín, wolfram - Krušné hory
- zinek, olovo, stříbro - Hrubý Jeseník

Surovinové zdroje 2

- **c) chemické suroviny**

- sádrovec - Opava
- fluorit - Krkonoše, Krušné hory

- **d) suroviny pro stavebnictví, sklářství a keramický průmysl**

- (kaolín, sklářské písky, písek, štěrk, vápenec) - Plzeňsko, Jihočeské pánve, Rakovnicko, Cheb, Svitavsko, Brněnsko atd.

Zahraniční obchod

- **Vývoz:** stroje a dopravní prostředky, chemikálie, paliva
- **Odběratelské země:** Německo, Slovensko, Rakousko, Polsko, Francie
- **Dovoz:** stroje a dopravní prostředky, chemikálie, paliva
- **Dodavatelské země:** Německo, Slovensko, Čína, Francie, Rusko

TĚŽEBNÍ PRŮMYSL

- **černé uhlí**
- OKD Ostrava - Karviná, Frýdek - Místek
- Českomoravské doly Kladno - Kladno, Stonava
- **hnědé uhlí:** Mostecká uhelná společnost
- Severočeské doly Chomutov
- Sokolovská uhelná
- **lignit** - Lignit s.r.o Mikulčice

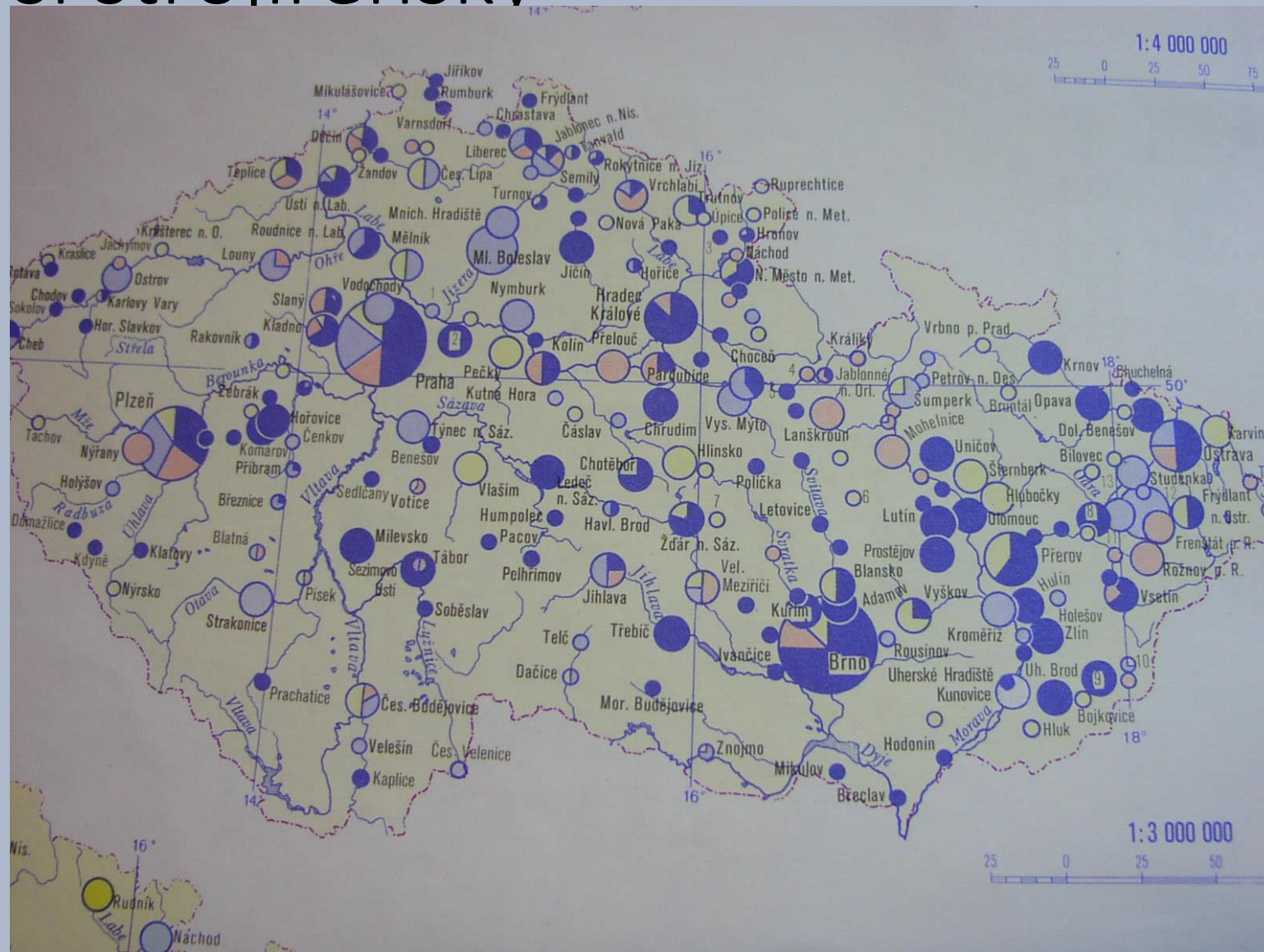
Průmysl těžební

STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL

- ŠKODA koncern Plzeň - řada odvětví - investiční celky, výrobní zařízení, dopravní prostředky atd.
- ČKD Praha holding - spolupráce s AEG, Siemens - např. vozy pro metro, Vagónka Studénka atd.
- automobilový průmysl: Daewoo Avia Steyer Praha; Škoda LIAZ Mnichovo Hradiště; Tatra Kopřivnice; Škoda Auto a.s. Mladá Boleslav; Karosa Vysoké Mýto; Škoda Ostrov, Hyundai Nošovice
- letecký průmysl: LET Kunovice - dopravní letadla; AERO Vodochody - vojenská letadla
- obráběcí stroje: 30 % vývozu do USA; ZPS Zlín a.s. - Kovosvit Sezimovo Ústí, TOS Čelakovice - vícevřetenové automaty; Ervin JUNKER a.s. - TOS Hostivař - výroba brousících strojů; TOS Kuřim
- ZETOR Brno - traktory
- ZVU Hradec Králové - zařízení pro potravinářský a chemický průmysl
- Královopolská holding Brno - jeřáby, zařízení pro chemický průmysl
- ŽĎAS Žďár nad Sázavou - tvářecí stroje
- Adamovské strojírny Adamov - grafické stroje, čerpadla

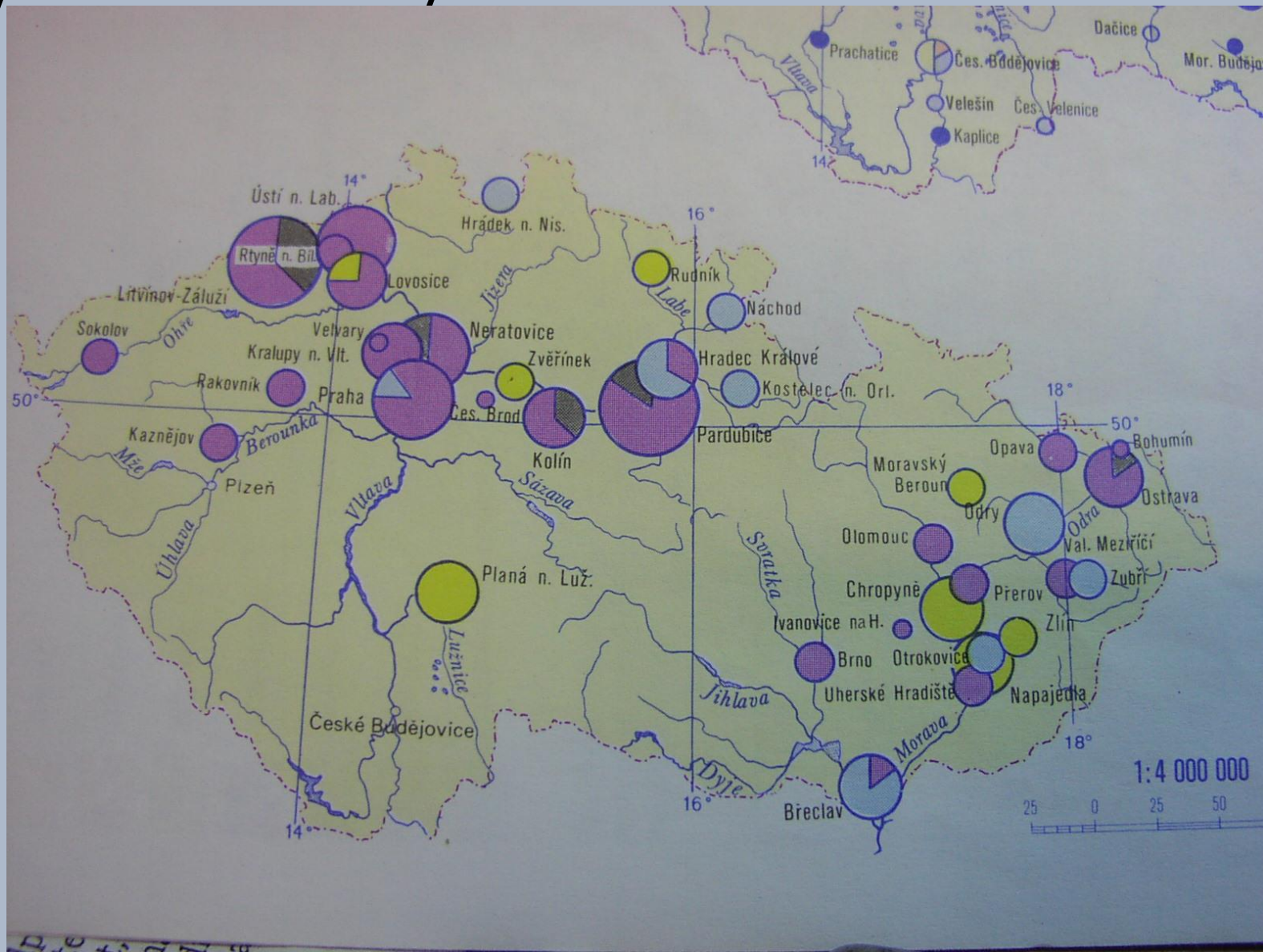
Průmysl strojírenský

CHEMICKÝ PRŮMYSL

- progresivní odvětví; vliv zahraničního kapitálu
- Chemapol group; Spolana Neratovice - plastické polotovary; MCHZ Ostrava - pro automobilový průmysl
- Synthésia Pardubice - hnojiva a výbušniny; Lachema Brno - léčiva, čisté substance
- Unipetrol a.s.; Kaučuk Kralupy n Vl. a.s. - umělé hmoty
- Chemopetrol Litvínov a.s. - petrochemie, agrochemie
- Česká rafinérská a.s.; Benzina a.s.; Spolchemie Ústí n Labem
- pryskyřice, pevné louhy: Colorlak Staré Město; Lybar Velvet; Deza Valašské Meziříčí - zpracování odpadu z černého uhlí
- Léčiva Praha
- Paramo Pardubice - minerální oleje, rafinérie
- Lovochemie Lovosice
- Fatra Napajedla - krytiny, hračky
- Barum Continental Otrokovice - pneumatiky - 10 milionů kusů ročně
- Galena Opava – léčiva

Průmysl chemický

Sklářský a keramický průmysl a výroba porcelánu; Průmysl stavebních hmot

- značná část produkce se vyváží ; Glavunion Teplice - výroba plochého a stavebního skla a autoskel, belgický kapitál
- Crystalex Nový Bor - sklo pro domácnost a umělecké sklo; Vertex Litomyšl - skleněná vlákna, francouzský kapitál
- Sklárny Kavaliér Sázava - laboratorní, technické a varné sklo; Moravia Vetropack Kyjov - obalové sklo, švýcarský kapitál
- zdravotnická keramika - JČ Keramika Bechyně, Keramika Znojmo, KZ Teplice
- stavební keramika - Keramika Horní Bříza, RKZ Rakovník, Chlumčanské KZ
- Porcelán: Karlovarský porcelán (Klášterec, Nová Role, Chodov - růžový p., Lubenec - hrnky); Český porcelán Dubí – cibuláč; Royal Dux Bohemia Duchcov
- cihelny - Wienerberger (JČ, Hostomice, Novosedly), Later Chrudim, SČ cihelny Teplice
- výroba cementu - Cementárny a vápenky Mokrá (Čebín, Maloměřice)
- ostatní stavební hmoty - Prefa Pardubice, YTONG Hrušovany u Brna, Hebel Chlumčany

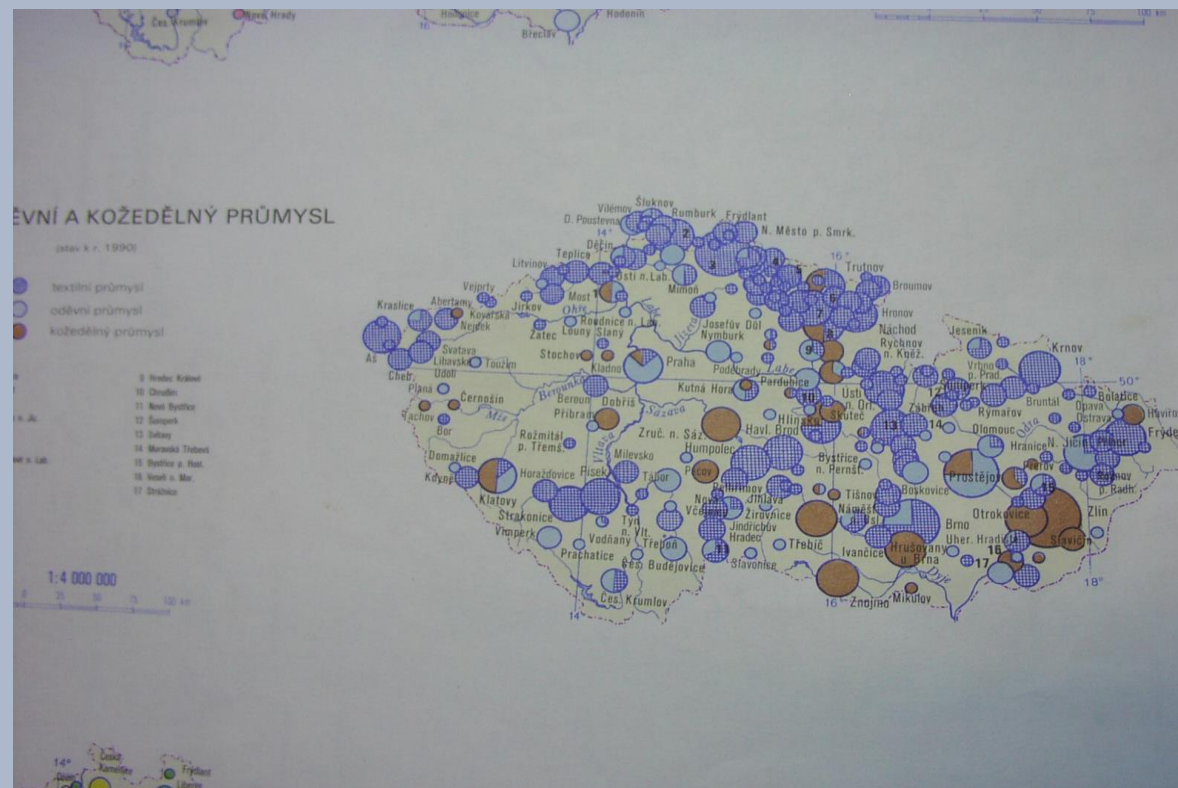
Průmysl sklářský, keramický a stavebních hmot

Textilní průmysl a oděvní

- ovlivněn dovozem levného textilu z Asie a tzv. second handy
- malé množství zahraničního kapitálu
- výroba rozdrobena po celé ČR
- Centrotex - Veba Broumov - bavlna, Perla Ústí n Orlicí, Slezan Frýdek - Místek - bavlna, Textilana Liberec - **vlna**
- Hybler group - Kolora Semily, Tiba Dvůr Králové, Seba Tanvald - bavlnářské závody
- Expandia i.s. - součást Chemapol group - Vlnap Nejdek, Vigona Svitavy - vlnářské závody
- **zpracování lnu** - Texlen Trutnov, Moravolen Šumperk, Českomoravský len Humpolec
- zpracování **juty a propylenu** - Juta Dvůr Králové záclony, krajky - a.s. Tylex Letovice - Krajka Kraslice
- výroba **koberců** - Intex Liberec
- **pletené zboží** - Jitex Písek
- **oděvnictví** - OP Prostějov(omezeno), Otavan Třeboň, Kras Brno
- **klobouky** - Tonak Nový Jičín

Průmysl textilní, oděvní,

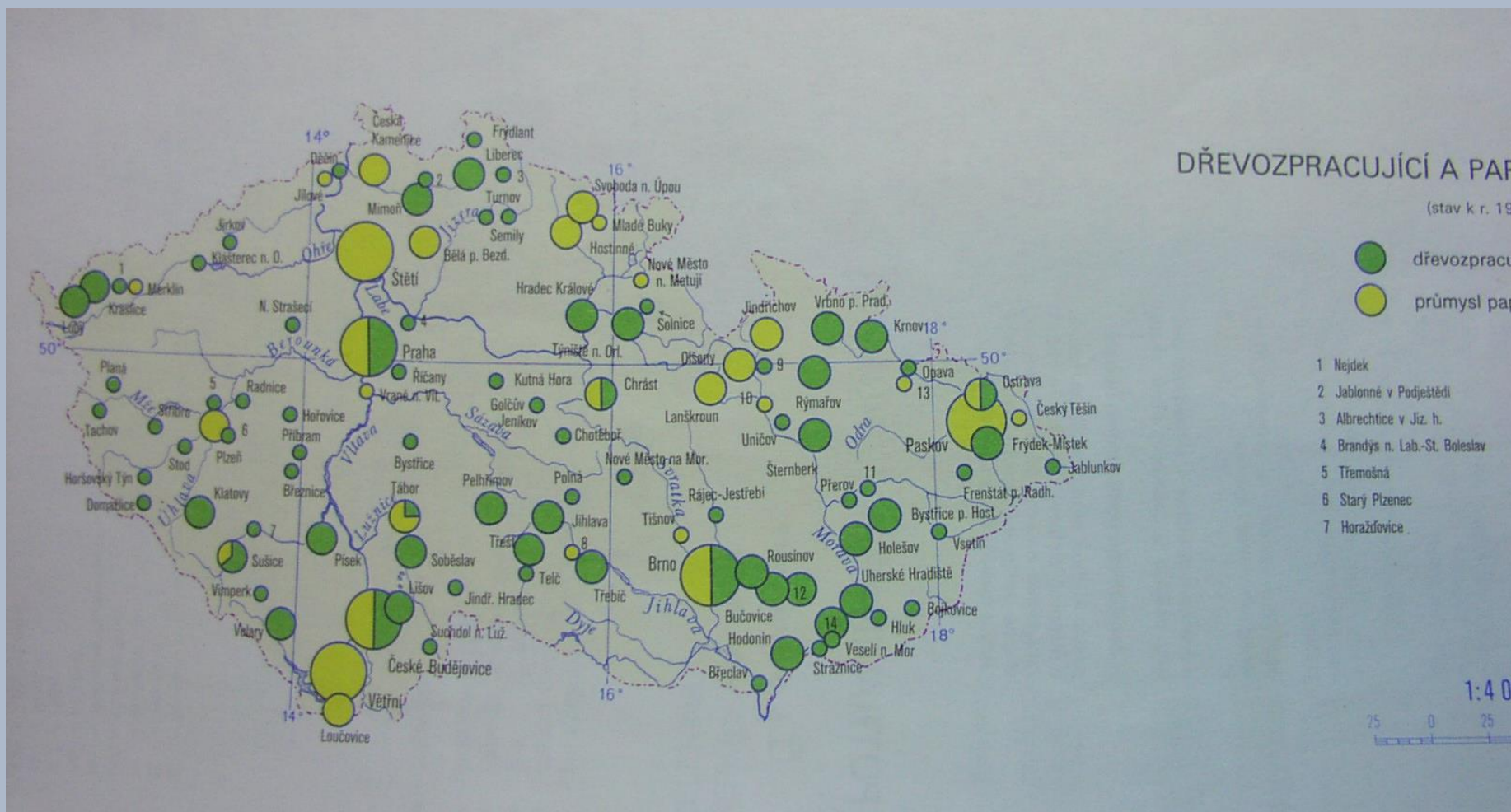
Koždělný průmysl

- ztráta trhu ve SNS, dovoz převyšuje vývoz
- pokles výroby na 1/5 produkce roku 1990
- Svit Zlín, Bopo Třebíč, Stival Napajedla, Kozak Klatovy

Dřevozpracující/papírenský průmysl

- kapacita využita na 60 %
- těžba je vysoká, ale vyváží se nezpracovaná surovina
- DYAS Uherský Ostroh - výroba překližek
- Lira Český Krumlov - obrazové lišty a rámy
- Solo Sušice - zápalky, dřevovláknité desky
- SEPAP Štětí, Biocel Paskov - buničina, JČ papírny Větřní, Olšanské papírny, Krkonošské papírny
- **NÁBYTEK:** Jitona Soběslav, Koryna Koryčany, Tusculum Rousínov, TON Bystřice pod Hostýnem

Průmysl dřevozpracující a papírenský

Potravinářský průmysl

- **Zemědělství - sklizeň:** pšenice, oves, žito, ječmen, kukuřice, brambory, cukrová řepa, luštěniny, řepka olejná, vinná réva, zelenina, ovoce, jablka, hrušky, broskve, meruňky, švestky, vlašské ořechy, rajčata, len, chmel
- **Zemědělství - chov dobytka:** skot, prasata, ovce, koně, drůbež

Průmysl potravinářský

ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

- **situace do roku 1990**
- 62 % - jednotná zemědělská družstva
- 37 % - státní statky - v pohraničí a místech velkostatků
- 1 % - samostatně hospodařící rolníci
- státní dotace
- **po roce 1990**
- privatizace
- restituce
- transformace - JZD na ZD
- 98 % - soukromý sektor (23 % samostatně hospodařící rolníci)
- 2 % - školní a vojenské statky
- cenová liberalizace
- nová daňová soustava - DPH
- otevření se zahraničnímu trhu
- zrušení dotací dokonce pod úroveň běžnou v EU, PGRLF
- úbytek pracovních sil - pokles na 40 % stav roku 1989
- **1992**
- - první krize s odbytem - brambory, maso, mléko, jablka, pšenice
- **1997 - 98**
- - spory se státy EU o dovozu dotovaných produktů

Živočišná výroba

- chov skotu - pokles počtu a změna struktury chovu (masná plemena)
- nadbytek produkce mléka
- spotřeba másla z větší části nahrazena rostlinnými tuky
- chov prasat - i v oblastech vhodných pro volný chov skotu
- chov drůbeže - pokles včetně produkce vajec
- chov ovcí - téměř zničen dovozem levné australské vlny
- chov koní - malý počet, často nahrazuje mechanizaci

Rostlinná výroba

- obiloviny
- pšenice - zejména potravinářská, 1/4 osevních ploch
- ječmen - hlavně sladovnický, 1/5 osevních ploch
- kukuřice, oves, žito
- brambory - problémová komodita, silné výkyvy produkce
- řepka olejná - hlavní olejnina, nárůst osevních ploch, výroba bionafty
- cukrová řepa - propad produkce, pokles počtu cukrovarů
- píce - nižší potřeba vlivem snížení stavu skotu
- len - textilní plodina, opět výrazný pokles produkce
- chmel - Louny, Litoměřice, Rakovník
- vinná réva
 - Jižní Morava (12 000 ha) - oblasti - Znojensko - Mikulovská, Brněnsko - Hustopečská, Hodonínsko - Bzenecká
 - Mělnicko - Žarnosecká (500 ha)
- ovoce a zelenina
- alternativní plodiny - pohanka, proso, léčivé a aromatické plodiny

Doprava - železnice

- základem je železniční síť z období Rakouska - Uherska
- síť je nerovnoměrně rozložena - nejhustší je v severní polovině Čech
- délka železničních tratí v roce 1994 byla **9 413 km**, z toho 2 744 km elektrifikovaných
- první koridor je z Děčína v severních Čechách přes Prahu a Brno směrem na Břeclav a dále na jih
- druhý tah vede ze severních Čech po pravém břehu Labe na Kolín a dále přes střední a severní Moravu na Slovensko
- výrazná **podpora** výstavbě těchto **koridorů**, vzhledem k celoevropské dopravní integraci
- spory o rušení lokálních tratí
- vstup soukromého kapitálu

silniční doprava

- celková délka silnic a dálnic na území ČR bylo v roce 1994 55 922 km, z čehož bylo 392 km dálnic
- problém financování výstavby - dálniční známky, DPH u benzínu; krize a stavba
- nárůst počtu autodopravců
- hlavní směry silniční dopravy
- zlepšení provozu ve směru sever - jih

Další druhy dopravy

- **lodní doprava**
- délka splavných toků je 303km - Labe, Vltava
- nejdůležitější přístavy - Ústí n L., Lovosice, Děčín, Praha, Mělník, Kolín
- hlavní je přeprava surovin - hnědé uhlí, písky atd.
- **letecká doprava**
- vlivem otevřením hranic dochází k rozvoji
- letiště mezinárodní úrovně pouze Praha - Ruzyně, vystavěn nový terminál
- další dopravní letiště - Ostrava, Karlovy Vary, Brno
- **potrubní doprava**
- plynovody a ropovody - Rusko, SRN, Itálie
- rozvodná elektrická síť
- **ostatní druhy dopravy** (Česká pošta, DHL, City Expres, telefonní sítě, internet)

Doprava

Cestování

- <http://www.czechtourism.cz/>
- <http://www.cestujeme.cz/phps/ubyt/cscelo.php>
- <http://pachner.inshop.cz/inshop/zemepis-astronomie/zemepis-vyuka/>
- <http://regiony.ic.cz/index.php?clanek=odkazy>
- <http://www.slunecnice.cz/sw/cestujeme-cr/stahnout/>
- <http://www.e-dovolena.cz/mistopis/ceska-republika/tipy-na-vylet/>

Děkuji za pozornost